

PANORAMA

25 MEI 1944 - No. 11

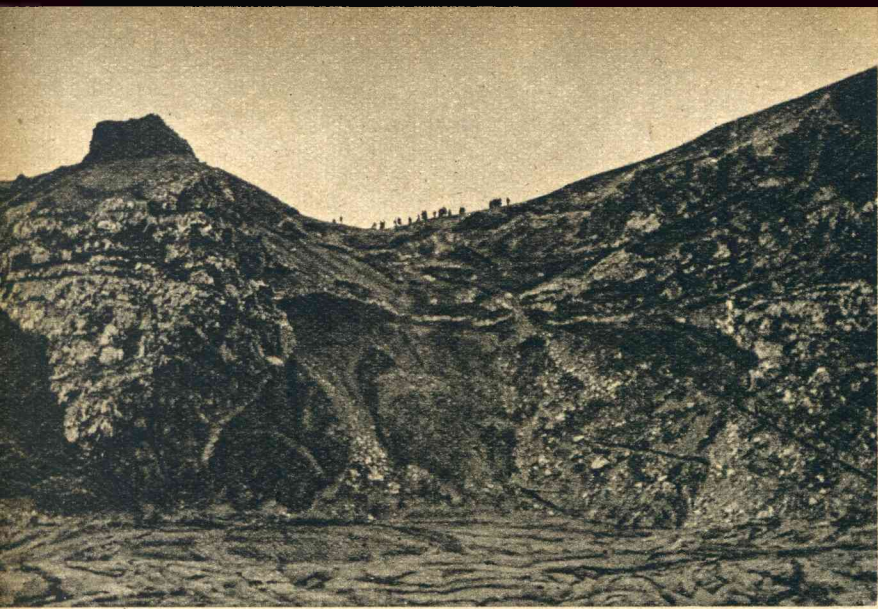
LOSSE NUMMERS 16 CENT

oud-roermond
TEEK. B. TEN HOVE

B. Ten Hove

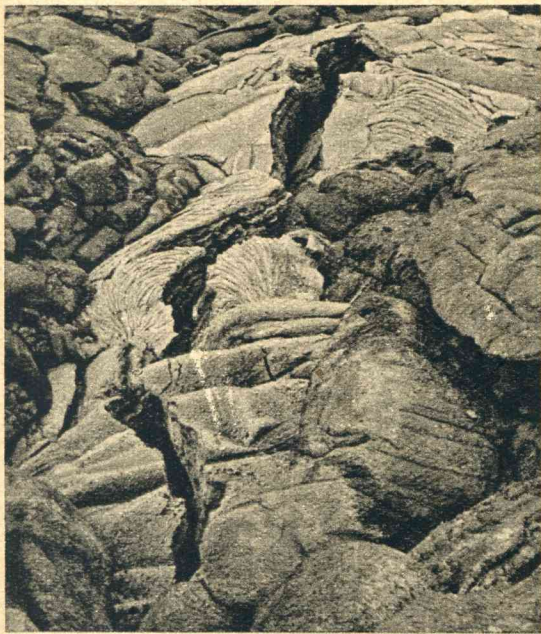

Een kijkje in den krater van den Vesuvius.

EEN MACHTIG NATUURVERSCHIJNSEL:

DE VESUVIUS IN ACTIE

Na een lange rustperiode kwam er weer beweging in de onderaardse vuurlagen en vond een plotselinge en vrij onverwachte eruptie van den Vesuvius plaats, welke zeer groote schade aanrichtte in de onmiddellijke omgeving van den altijd dreigenden vulkaan.

Elf dorpen werden door den gloeienden lavastroom geteisterd, honderddrieënveertig vierkante kilometer land verwoest en ruim

Een lavabed, waarin men duidelijk ziet hoe de kokende brij zich een weg baant over het onderliggende terrein en hoe bij 't opdrogen diepe barsten ontstaan.

Een kleine eruptie van den vulkaan, waarbij gloeiende steenen van meer dan honderd kilo in groote hoeveelheden de lucht ingeslingerd worden als kanonskogels.

vierduizend huizen vernield. De verder aan bouwwerken van allerlei aard toegebrachte schade belooft vierhonderd miljoen lire, terwijl de schade aan landbouwterreinen en wegen op rond een milliard lire wordt geschat. Meer dan zesmaal zooveel ging verloren aan landbouwgewassen, in opslagplaatsen van zaad en levensmiddelen en van conserven.

Van de ontzagwekkende uitwerking van zulk een uitbarsting en van de lavavelden in en om den top van den vuurspuwenden berg geven bijgaande foto's een goed denkbeeld.

Toeristen bezoeken de lavavelden in de omgeving van den rookenden krater.

HET BEDROG

door Jan van Woensdrecht

It is van Gieltje Buize van de steenfabriek van Swerthoek.

Gieltje was een braaf en nauwgezet man. Hij zat al jaren op zijn kruk aan den hoogen lessenaar. Hij voegde daar aan dien ouderwetschen lessenaar; Gieltje was nog van dien ouwen degelijken trant. Hij droeg nog een hoogen boord en een zwarte das en zoo'n deftige, sterke streepbroek, dag in dag uit. Hij zat daar een jaar of twintig. Hij wist alles van de steenbakkerij en ze konden hem het een en ander toevertrouwen, hij was goed voor zijn werk. Hij maakte de brieven open, behandelde de orders, betaalde de loonen uit aan de arbeiders. Hij zat op zijn kruk en cijferde en schreef in zijn boeken. Hij deed alle kantoorwerk met eendere nauwgezetheid. Zoo zat Gieltje Buize veilig en tevreden, zonder dat er een stoornis kwam in zijn evenwichtig bestaan. Zie, evenwichtig, dat was Gieltje. Hij ging niet wijzer als van huis naar de steenfabriek en terug. En thuis zat hij zoo'n beetje op de oude piano te doen. Met één hand. Gieltje had niet veel van noode, hij was tevreden, gelukkig in zijn zorgeloos bestaan, hij kon gerust honderd jaar worden zoo.

Maar op een keer zei zijn vader: „Kijk eens, ik ben niet zoo jong meer en je moeder, jongen, raakt zoo'n beetje aan den sukkel, je moest nu maar een vrouw zoeken.”

Gieltje bloosde. Een vrouw? Oeh! En toch? Over een paar jaar zou hij daar alleen staan. Maar Gieltje was buiten kantoor zoo'n groote held niet. Gieltje was een beetje blau, hij dierf niet goed naar een vrouw zien. En hoe zou zijn vrouw moeten zijn? Mooi, jong, aardig, zacht. Neen, in al zijn veertig jaren had Gieltje nog niet aan een vrouw gedacht. Waarom ook? Hij had het goed, hij was tevreden alleen. Hij had nog tijd genoeg, hij wilde nog niet aan zijn toekomst denken. Misschien wanneer ze zoo'n vrouw bij hem gebracht hadden? ...

En Gieltje zat verloren in zijn boeken en hij dacht aan niets anders dan aan orders, steenprijzen en rekeningen. Hij beantwoordde de telefoon. „Hier Swerthoek, ja, met Buize, zeker, meneer Wouters, daar wordt voor gezorgd. — Jawel, juffrouw Bax, de wagon steenen wordt morgen geleverd.” Hij herkende de stemmen van de klanten en relaties van de steenfabriek, hij was aan hen gewoon, zooals zij aan hem gewoon waren. Hij was een beetje saai, zonder fantasie, maar hij paste daar goed in zijn werk, hij werkte als een machine.

Maar dáár! Oeh, het gebeurde wel meer, dat een onbekende informeerde. Maar die stem! Gieltje kwam recht op zijn kruk. Ze vroeg naar meneer Swerthoek, persoonlijk, voor de directie. Neen, meneer Swerthoek was er niet, maar wanneer het over zaken ging, konden ze die met hem bespreken. Sprak ze dan met den procureurhouder? „Dat geloof ik toch,” zei Gieltje, „ik ben Buize.”

„Aangenaam, meneer Buize, ik ben juffrouw Martens, ik zal u verbinden, meneer Buize.”

Twee weken lang had Gieltje de aannemersmaatschappij Van den Boes en Co. elken dag aan de telefoon en elken dag hoorde hij die stem van juffrouw Martens en elken dag wenschte zij hem goedenmorgen en spraken zij een paar woorden meer. Ze was al jaren bij Van den Boes en Co. Dan beviel het haar daar goed, meende hij. O, ja, het beviel haar best, maar meneer Buize had het toch zeker veel beter; zoo heerlijk buiten.

„Kijk, meneer Buize, daar verlang ik zoo naar, zoo heerlijk in de vrije natuur, de ruimte, de frische lucht inademen.”

En ach, hoe gaat dat? Ze zeiden nog meer, eigenlijk ging dat zoo vanzelf en gretig luisterde Gieltje naar die heerlijke stem. Hij werd nieuwsgierig, het wond hem op en hij dacht meer en meer aan zijn toekomst. Heel den dag dacht hij aan juffrouw Martens. Hij was graag op de steenfabriek van Swerthoek, voor haar. Hij hield van de natuur, van bloemen, voor haar. Hij hield van fietsen, voor haar. „Ik ben veertig,” zei hij een beetje verlegen, „maar als u ... als u wilt ...”

Zij zou het ook prettig vinden persoonlijk met hem kennis te maken. Zijn hart bonsde. Zondag? Wat zei ze allemaal? Goed, per fiets. Ze konden elkaar niet missen, de weg van Dueveren naar Donecke was lang, een vijftig

kilometer, maar het was één rechte weg, ze móesten elkaar ontmoeten.

„Maar we kennen elkaar niet,” zei Gieltje, bang van spanning.

„Draag een bloem in uw knoopsgat, ik doe het ook, een roos.”

En na het vroegmiske klom Gieltje op zijn fiets. Hij spande zich in om kalm te rijden, maar steeds jachtiger ging hij over den zombestraalden weg naar Dueveren. Het was of hij vloog!

Juffrouw Martens! Ach, hoe zou zij er uitzien? Die stem! Ze was zacht, ze was aardig, ze was lief. Was zij klein, groot? Opgewonden trapte hij op de pedalen, zijn hart sprong op wanneer hij in de verte een stip naderen zag. Hij zag naar de enkele alléén naderende fietssters, maar géén droeg een roos. Maar dat kón ook nog niet, zóó ver kon zij nog niet zijn.

De tocht was zoo mooi onder de schaduwende boomen en door de rustige dorpen. Het was of hij het voor het eerst zag. Nu en dan kwam hij voorbij een herberg, waar op het terras soms enkele fietsers rustten. Neen, Gieltje had geen behoefte aan rust, hij vloog voorbij die noodigende terrassen. Hij zocht in spanning vóór zich uit, naar haar!

En dáár, plotseling! Daar op het terras van een café, dáár ... een roos op haar mantel ... och gottekes! ... Bijna was Gieltje voorbijgereden. Hij hield in, stapte af. Zij merkte hem niet op, ze bladerde in een weekblad. Zijn hart popelde, „juffrouw Martens!” Maar opeens kwam die verlegenheid weer over hem. Hij bestelde een pint bier en loerde met open mond naar het wonderginder aan het tafeltje.

Hij zag naar haar weelderige blonde haren, haar rose wangen. Nu sloeg ze haar oogen op en zag over den weg. Naar hem zocht ze!

Het bloed sloeg hem in zijn gezicht. „Hier ben ik, juffrouw Martens!” Maar hij dierf niet opstaan, hij dierf niet roepen; er zaten nog méér mensen. Ze zag in zijn richting. Wat een oogen! Hij stamelde wat, greep naar zijn roos. Even zag ze hem aan. Toen stond hij op, hij liep dronken op haar toe. Hij nam zijn hoed af. Hij hield haar zijn roos voor. „Juffrouw Martens!” stotterde hij. „Ik ... ik ben ...” Ze zag hem met haar verwonderde oogen aan.

„Aan die roos herkende ik u ... ik ... ik ben Buize!”

„Maar ik ken u heelemaal niet, meneer, misschien dat mijn verloofde ...?” Ze stond op: „Gerard!” Meneer Gerard kwam dan juist met een fietspomp op hen toe. „Ken jij dezen man, Gerard?”

Met zijn hoed en zijn roos in zijn handen stamelde Gieltje onverstaanbare woorden. Een moment leek het of meneer Gerard met de fietspomp dreigde, maar dan lachte hij uitbundig naar het meisje en met een kleur als vuur wankelde Gieltje naar zijn tafeltje terug. Hij wreef de bloem tussehen zijn vingers kapot. Hij staarde naar den grond, maar hij zag hen toch giehelend wegrijden.

Ha, die juffrouw Martens! Een slang was ze met haar lief gezicht en haar lieve stem. Hoe belachelijk had ze hem gemaakt, hoe had dat serpent hem gesard. Zóó zijn vrouwen! En Gieltje wist dat hij nooit, nooit meer aan een vrouw zou denken. Hij ging, met lood in zijn beenen, de dertig kilometer terug naar Donecke. Hij reed, uitgeput, bitter en zwaarmoedig, den langen, somberen weg en verneed het te zien naar passerende fietsers. En dan opeens — hij was nog maar een tien kilometer van huis — ging een schok door hem, langzaam naderde een dame met een roos op haar mantel. Hij zag haar duidelijk, hij zag haar dik geverfde lippen, haar gerimpelde wangen, een oud vrouwtje, misschien wel tien jaar ouder dan hijzelf. Hij voelde het duidelijk: dat was juffrouw Martens! Hij schrok, hij greep naar zijn jas, gelukkig, zijn bloem had hij fijngewreven. Hij veerde op, hij passeerde haar onbekend, hij zag nog even naar het bijgeschilderde vrouwtje. Even greep het hem aan en stak de doorn van verwijt in zijn hart, maar hij kón niet ... Hij reed naar huis, dankbaar ...

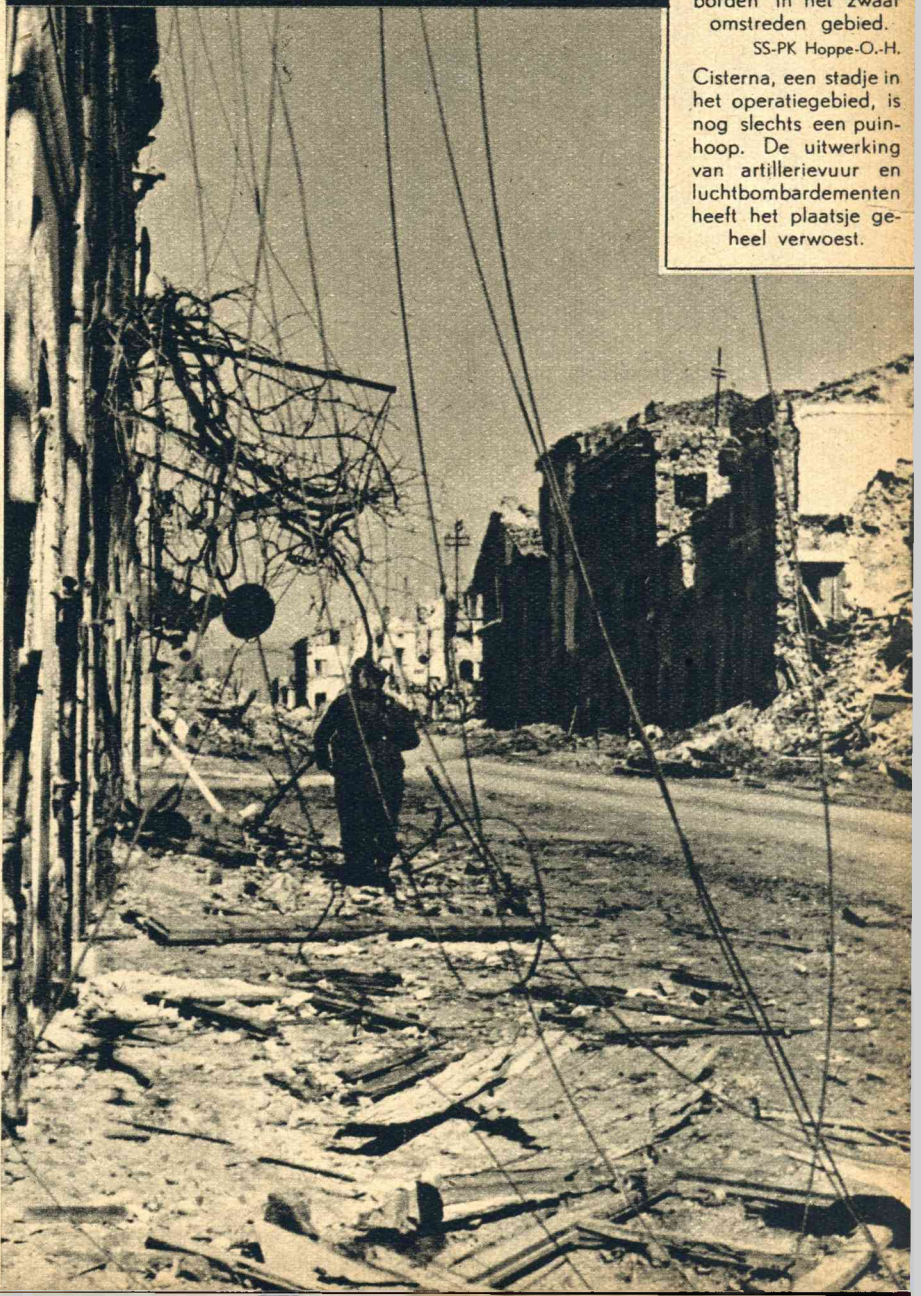
... Over de telefoon was haar stem hard en koud ... en Gieltje Buize staarde voor zich uit en zuchtte opgelucht ...

„Dat geloof ik toch,” zei Gieltje, „ik ben Buize.”
Teek. B. ten Hove

Het front in Italië

Aprilia en Nettuno, twee namen die herhaaldelijk in de legerberichten genoemd worden. Zoo zien die namen er uit op de primitieve richtingborden in het zwaar omstreken gebied.

SS-PK Hoppe-O.-H.

Cisterna, een stadje in het operatiegebied, is nog slechts een puinhoop. De uitwerking van artillerievuur en luchtbombardementen heeft het plaatsje geheel verwoest.

Dank zij de ruilbeurs heeft dit Rotterdamsche krullekopje thans weer een keurig jasje.

EEN TYPISCH TIJDSVERSCHIJSSEL:

ROTTERDAM

RUILT

*onder toezicht
van de
Gemeente*

In dezen tijd van schaarschte aan goederen is het ruilen populair geworden. Hier en daar zijn ruilbeurzen ontstaan; de stad Rotterdam nam echter als eerste het initiatief tot de stichting van een gemeentelijke ruilbeurs, waaraan wij voor onze lezers 'n bezoek brachten.

In gespannen verwachting: op hoeveel ruilpunten zullen de taxateurs van de beurs de meegebrachte artikelen schatten?

In de afdeling damesjingerie. Wat denkt u van dit paar kousen?

Groote pannen zijn zes punten waard en kleinere vijf en vier.

Zeven punten," zegt de meneer, die keurend een jas omhoog houdt en aan wiens scherpijnd oog geen enkele feil ontgaat.

„Zeven?" vraagt de mevrouw onthutst en men moet waarlijk Rotterdamsche zijn om in één simpel woord zoo'n zangerige verwondering te leggen.

„Maar, mevrouw," zegt de meneer achter de toonbank. „'n Gekéerde jas. Wie volgt?" En hij is alweer met een paar schoenen bezig; dan volgt een mantel, die het tot veertig punten brengt.

Een wonderlijk bedrijf, dat u echter dagelijks kunt gadeslaan aan den Nieuwen Binnenweg te Rotterdam. De oorlogsomstandigheden hebben ons al heel wat nieuwe instellingen bezorgd. Een daarvan is aan dien Nieuwen Binnenweg te vinden: de gemeentelijke ruilbeurs van Rotterdam, sinds enkele weken geopend en de eerste beurs van dien aard, die door een Nederlandsche gemeente wordt geëxploiteerd. En men kan zeggen: met succes. Kijkt u maar eens naar de lange file, die zich dagelijks voor het feestelijk met de groen-witte kleuren versierde gebouw verdringt.

Het is bedrijvig op de beurs. De taxateurs keuren den toevloed van meegebrachte artikelen, men past schoenen, men incasseert geld, een kleine krullekopje wordt in een jasje geholpen... Maar hoe werkt nu eigenlijk zoo'n ruilbeurs?

„Kijk eens," zegt een der onvermoebare heeren. „U zit dringend verlegen om een overhemd, maar u kunt er niet aankomen. Nu ruimt uw vrouw de kast eens op en daar komen een paar kinderjurkjes te voorschijn, waar uw kleine meid al lang is uitgegroeid. Dan komt u hier..."

„Met de kinderjurkjes?"
„U snapt het," prijst de meneer. „En met die jurkjes gaat u naar onze taxatie-afdeling. Daar wordt dat kindergoed bekeken en men noemt u 't aantal punten, dat het waard is. Dat zijn geen textielpunten, maar „beurspunten", die alleen geldig zijn op deze ruilbeurs. En als u dan genoeg punten hebt voor het overhemd, dat u te voren in onzen ruilvoorraad gezien hebt, bent u geholpen en de huismoeder, die na u komt, krijgt de kinderjurkjes, waar ze al zoo lang naar heeft uitgekeken..."

„Ze moet dan zelf ook een ruilobject meebrengen?"
„Uiteraard, hier wordt alleen geruild. En u ziet: keus genoeg."

Inderdaad, de ruillustige Rotterdammers komen met de meest uiteenlopende voorwerpen aandragen. Op een wollen vest (vijf punten) volgt een damesparaplu, die een punt méér verwerft; dan staat er een houten doos op de toonbank, die echter niet wordt geaccepteerd. Een dame opent een omvangrijk

pakket, er verschijnt een rokje, dan een paar sokken, drie slabbetjes, nóg een paar sokken en ten slotte zelfs een „zitje", waarop men zijn kinderen achter op de fiets vervoert... En voor al die artikelen wil zij graag twee pannen hebben, die zij elk voor zes punten genoteerd heeft gezien.

Want het gaat op deze ruilbeurs zoo: de ingekomen artikelen krijgen een etiketje, waarop het aantal punten staat genoteerd en tevens de geschatte ruilwaarde, die de bringer er voor kreeg uitbetaald. Dat zijn geen „zwarte" prijzen, doch heel normale, die binnen ieders bereik vallen. En met dat etiketje komen de artikelen in de verschillende afdelingen terecht, waar andere ruillustigen zich weer verdringen om rissen damesjurken, schoenen, klompen, glaswerk, kopjes, heerencolberts en wat niet al. Wie niet terstond slaagt, behoeft geen haast te maken, de beurspunten blijven drie maanden geldig. Natuurlijk moet de klant bij zoo'n ruiling niet alleen z'n beurspunten geven, doch ook de geschatte waarde van het artikel vergoeden, verhoogd met tien procent. Aangezien men voor z'n ingeleverde artikelen ook een bedrag ontvangt, geschiedt zoo'n transactie dus vrijwel met gesloten beurzen.

„En hier hebt u de afdeling schoeisel."

Er staan schoenen in allerlei maten. Al die paren zijn natuurlijk gedragen, al te gedragen schoeisel wordt echter niet geaccepteerd. Zelfs klompen ontbreken niet, de taxatie is twee punten per paar. Hoogere getallen ziet men verderop, waar een rijtje heerencolberts hangt, zeventig punten, zestig punten.

Een heusche week-ketel met tien inmaakglazen behoeft u slechts zestien ruilpunten te kosten, leeren handschoenen doen gemiddeld twee punten, een nikkelen aschbak staat op drie genoteerd en zes lepels en net zooveel vorken brengen het te zamen tot acht en een half. Dan komt er een groot stuk: een vloerkleed van vijftig punten en verder allerlei kleingood: pollepels, emmers, borden, een theeservies. En dan staat er voor een vitrine met kaartjes: Aangeboden wit gewafd houten ledikant met veeren bed, drieëdelig, in ruil voor heerenkostuum maat vijftig...

„Dat is nóg een kant van ons bedrijf," vertellen de heeren van de ruilbeurs. „Een maand lang fungeeren wij als bemiddelaar tusschen lieden, die rechtstreeks willen ruilen. Dat kost hun wat inschrijfkosten. Slaagt de ruiling, dan is er tien procent verschuldigd."

En rondom gaat het ruilbedrijf voort; badpakken worden ingewisseld tegen schoenen en servetten tegen kousen. Zonder de minste aarzeling taxeren de heeren achter de toonbank elk artikel op punten en geldswaarde. Het is hun toevertrouwd:

Net als in den schoenwinkel: even passen.

De afdeling schoeisel van de Rotterdamsche ruilbeurs. Zooals men ziet, is er belangstelling genoeg en de schoenen ontbreken er ook niet! Panorama-v. d. W.

zij hebben hun sp...
en pakketten op...
Gewierd worden...
spreekt ook van...
het parool: geen...
denkt te ruilen te...

Hono

OP DE GRO...
TOONSTELL...
„CYNOPH...
AMSTERDA

Chowel...
terrie...
Dren...
trijsh...

bermann-p...
pansche s...
het duizelt...
op de groot...
tentoonstel...
hoofdstedel...
hal al die...
werken mo...
zijn dan m...
wone", de...
vermeldt...
als Borde...
sloegi's, s...
kies, Riese...
en zelfs van...
houn, ken...
Fries.

Doch nog...
de verschei...
honden zé...
haast niet...
dat er zoo...
bestaan. R...
honderd di...
voor de ten...
ingezonden...
enkele dage...
van belang...
de Apolloh...
grijpt dat...
dergelijke...
een keuring...
was. Want...
geen hono...
stelling zon...
prijzen in...
ten. Het d...
gezegd, da...
meest loffel...
scheiding...
kroonde ho...
baar wein...
maakt; de...
dan ook v...
lukkige eig...
door zoo'n...
melding al...
en zorgen...
beloond zie...

Panorama

...te pannen zijn zes punten waard en kleinere vijf en vier. De ruil is tot stand gebracht. Het geruilde rokje wordt ingepakt.

...chijnt een rokje, dan een paar sokken, drie en paar sokken en ten slotte zelfs een „zitje“... kinderen achter op de fiets vervoert... En zelden wil zij graag twee pannen hebben, die zij laten genoteerd heeft gezien.

...op deze ruilbeurs zoo: de ingekopen artikelen... tje, waarop het aantal punten staat genoteerd... chatte ruilwaarde, die de bringer er voor kreeg... zijn geen „zwarte“ prijzen, doch heel normale... s bereik vallen. En met dat etiketje komen de... verschillende afdelingen terecht, waar andere... weer verdringen om rissen damesjurken, ... en, glaswerk, kopjes, heerencolberts en wat... terstond slaagt, behoeft geen haast te maken, ... blijven drie maanden geldig. Natuurlijk moet... 'n ruiling niet alleen z'n beurspunten geven, ... doch ook de geschatte waarde van het artikel... met tien procent. Aangezien men voor z'n... ingeleverde artikelen ook een bedrag... ontvangt, geschiedt zoo'n transactie dus... vrijwel niet gesloten beurzen.

...„En hier hebt u de afdeling schoeisel.“

Er staan schoenen in allerlei maten. Al die paren zijn natuurlijk gedragen, al te gedragen schoeisel wordt echter niet geaccepteerd. Zelfs klompen ontbreken niet, de taxatie is twee punten per paar. Hoogere getallen ziet men verderop, waar een rijtje heerencolberts hangt, zeventig punten, zestig punten.

Een heusche weck-ketel met tien inmaakglazen behoeft u slechts zestien ruilpunten te kosten, leeren handschoenen doen gemiddeld twee punten, een nikkelen asbak staat op drie genoteerd en zes lepels en net zooveel vorken brengen het... en een half. Dan komt er een groot stuk: een vijftig punten en verder allerlei kleingood: ... s, borden, een theeservies. En dan staat er met kaartjes: Aangeboden wit geïfde houten... eren bed, driedelig, in ruil voor heerenkostuum

...en kant van ons bedrijf,” vertellen de heeren „Een maand lang fungeeren wij als bemiddelden, die rechtstreeks willen ruilen. Dat kost... kosten. Slaagt de ruiling, dan is er tien procent

...aat het ruilbedrijf voort; badpakken worden... n schoenen en servetten tegen kousen. Zonder... ing taxieren de heeren achter de toonbank elk... en geldswaarde. Het is hun toevertrouwd:

...uilbeurs. Zoals men ziet, is er... en er ook niet! Panorama-v. d. Wa

zij hebben hun sporen verdiend in de bank van leening. En steeds opnieuw gaan er koffers en pakketten open, de taxateurs schatten alles, ook al komen de klanten van buiten de stad. Geweigerd worden slechts artikelen, die in de winkels zonder punten verkrijgbaar zijn. Het spreekt ook vanzelf, dat u niet met al te afgedragen bullen moet aankomen. En verder is het parool: geen levende have. Wie althans op de Rotterdamse ruilbeurs drie konijnen denkt te ruilen tegen een geit, komt bedrogen uit.

Honden keken u aan

OP DE GROOTE TENTOONSTELLING VAN „CYNOPHILIA“ TE AMSTERDAM

Chowchows, fox-terriers, collies, Drentsche patrijshonden, Dobermann-pinchers, Japansche spaniels... het duizelt den leek, die op de groote hondententoonstelling in de hoofdstedelijke Apollohal al die namen verwerken moet. En dat zijn dan nog de „gewone“, de catalogus vermeldt ook namen als Bordeauxdoggen, sloegi's, saluki's, huskies, Riesenschauzers en zelfs van een stabyhoun, kennelijk een Fries.

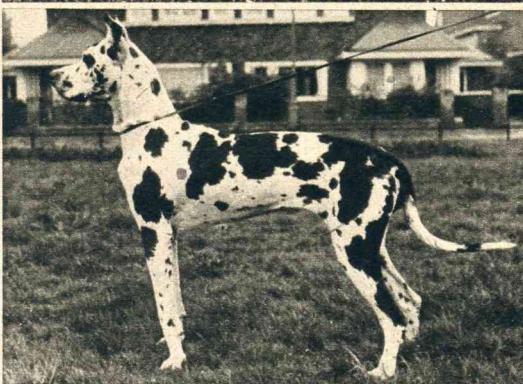
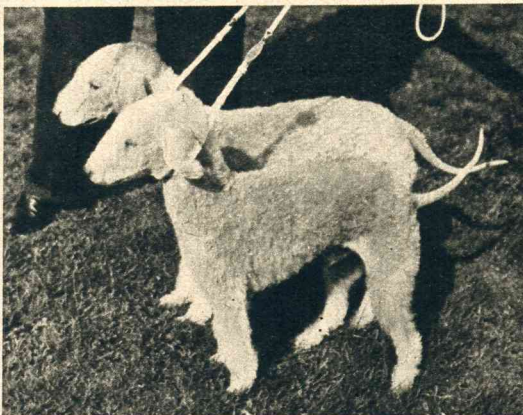
Doch nog grooter is de verscheidenheid aan honden zelf, het is haast niet te gelooven, dat er zooveel rassen bestaan. Ruim achthonderd dieren waren voor de tentoonstelling ingezonden en het is enkele dagen 'n geblaf van belang geweest in de Apollohal. Men begrijpt dat er aan dergelijke expositie ook een keuring verbonden was. Want, nietwaar, geen hondententoonstelling zonder jury en prijzen in allerlei soorten. Het dient echter gezegd, dat zelfs de meest loffelijke onderscheiding op de be kroonde honden blijkbaar weinig indruk maakt; de prijzen zijn dan ook voor de gelukkige eigenaars, die door zoo'n eervolle vermelding al hun moeite en zorgen van jaren beloofd zien.

Panorama-v. d. Randen

Een paar fraaie dieren, die te zien waren op de negenenvijftigste Cynophilia-tentoonstelling te Amsterdam: het bovenste tweetal behoort tot de terrierrassen, daaronder een fraaie dog en ten slotte een poedel.

Links: een setter, die kampioen werd en daarnaast 'n Sint Bernhard, met servet, in afwachting van z'n maal.

LAURIERGRACHT 23

VERVOLGROMAN DOOR HANS VERHOEVEN

Na het avondeten draaide Pieter Sannie's nummer. Toen haar vrolijk-hooge stem hem tegemoet klonk:

„Is dit jij, Sannie?“

„Ja, Pieter, nou moet je eens goed luisteren. We willen een

week-end naar het Krugerpark, Vrijdag heen en Maandag terug. Heb je zin om mee te gaan?“ En zachter, dringender, voegde zij er aan toe: „Ik zou het erg prettig vinden.“

Pieter kreeg het er benauwd van. Goeie hemel, wat moest hij daarop antwoorden?

Sannie was een dochter van een zijner concurrenten, waarmee zijn vader goede betrekkingen had onderhouden. Een levenslustig, knap, doch wat oppervlakkig meisje van even in de twintig. De oude Ter Hofstede had al lang den wensch gekoesterd beide zaken aan elkaar te koppelen door een vereniging in de toekomst van beide families. Sannie en Pieter zouden een goed paar vormen, dacht hij, maar hij had te weinig rekening gehouden met den aard van zijn zoon, die in dit geval zijn medewerking aan het plan volkomen onthield.

Pieter vermeed angstvallig met Sannie in contact te komen, de toenaderingspogingen kwamen geheel van den anderen kant. Dat bracht hem telkens in verlegenheid; hij was te zacht van natuur om haar ruwweg te laten voelen, dat hij liever niet op intimen voet met haar stond.

„Een week-end naar het Krugerpark?“ stamelde hij. „Dat eh... gaat, jammer genoeg, niet. Ik kan onmogelijk weg.“

„Dat kun je wel,“ pruilde zij. „Je zoekt weer een uitvlucht... Toe, wil je nu niet eens voor één keer proberen er tusschen uit te breken? Denk 'ns aan, we nemen het filmmappaaraat mee om de dieren van den wagen uit te nemen. Ton en Fré zijn ook van de partij en de Retiefs gaan vooruit, die ontmoeten we in het hotel! Het kan éénig worden!“

Pieter had verscheidene malen getracht haar woordenvloed te onderbreken, maar verder dan een paar gestamelde woorden was hij niet gekomen. Nu zag hij kans er tusschenin te komen; nochtans klonk zijn verzet betrekkelijk zwak.

„Heusch, Sannie... ik zou graag gaan, bijzonder graag zelfs, maar het is onmogelijk... drukke besprekingen... moet op reis... enfin, het gaat niet, werkelijk niet. 'n Anderen keer...“

Geërgerd viel zij hem in de rede.

„Ach, jij met je eeuwige uitvluchten! zeg nu maar, dat je geen zin hebt!“

„Werkelijk, Sannie...“

„Heusch, Sannie, werkelijk, Sannie,“ bouwde zij hem na. „'t Is goed, hoor, ik zal het wel niet meer vragen!“

Met een klik werd de verbinding verbroken. Pieter staarde een oogenblik dwaas in den dooden hoorn. Dan legde hij langzaam het apparaat in rust en zuchtte. Tja, Sannie had eigenlijk gelijk, hij wilde niet. Hij had geen lust in dergelijke uitstapjes, voelde zich nooit op zijn gemak tusschen luidruchtige jongelui. Was dat een fout van hem, was hij dan zoozeer een buitenbeentje?

Een beetje uit zijn humeur ging hij aan tafel, doch het onderwerp, dat hem dien dag zoo intens had beziggehouden, deed hem spoedig het onaangename intermezzo vergeten.

Hij had er behoefte aan de beslommeringen van den dag door den frisschen avondwind te laten wegblazen. Blootshoofds, de handen diep in de zakken gestoken, in gepeins eenigszins voorovergebogen, liep hij in den ruimen achtertuin een poosje op en neer. Het was er een bonte wemeling van bloemen: rozen, asters, gladiolen, leliën en mimosa hadden hun kleuren op één palet uitgespoten. De roodbruine bladeren van den Virginia-klimop hadden bijna geen plekje van het achterhuis vrijgelaten; een laat honingvogeltje kwetterde zijn plezier uit tusschen de struiken.

Toen hij langs de keuken kwam, waar tante Malie en het meisje aan het werk waren, onderbrak het gerammel van vaatwerk zijn gedachtengang. Ja, zij had het goed gezegd, hun land was mooi en het zou dwaasheid zijn het te verlaten om meer schoonheid te zoeken. Doch er was nog zooveel meer in de wereld, een andere schoonheid, zoals die van de droomerige rust van een oud stadje, de statige pracht van patriciërshuizen aan een gracht of de ingetogenheid van een interieur van Pieter de Hoogh.

En dat bestond nog in Holland, evengoed als de poëzie in steen van een Berlage of de onvergelijkelijke wolkenluchten boven de wijde polders. Die schoonheid zocht hij. Was de eeuwige zon van Johannesburg en zijn koel aandoende binnenstad met de liniaalrechte huizenblokken en de wolkenkrabbers naast bouwsels uit den tijd van zijn ontstaan op den duur niet hopeeloos vervelend? En de uitstapjes naar Durban, naar „die betoverende Suidkus van Natal, 'n landstreek wat altijd bekoort“, werden zij niet akelig eentonig en zonder kleur?

In de stilte van den avond rijpte de gedachte tot intens verlangen en het verlangen tot plan.

En hij liet er zijn fantasie mee spelen, hij reisde al, hij zag alles, waarvan hij droomde. De zaak? Och wat, als het een maand zonder hem goed ging, kon het ook een half jaar. Jan van der Merwe, zijn procuratiehouder, kon de leiding met een gerust hart worden overgelaten. Mogelijk ging het zelfs beter zonder hem, dacht hij met een tikje zelfspot.

Nee, dat was het probleem niet. Maar tante Malie? Hoe zou zij het opvatten? Zij zou de scheiding slecht kunnen verdragen en hij wist, dat het goede menschje er over zou piekeren of hij wel op tijd zijn bordje mieliespap zou krijgen. Toch was het wel een beetje te gek: hij kon zich toch niet altijd door haar overdreven bezorgdheid laten binden? En bovendien: wat zou het ook? Voor Dingaansdag, voor 16 December zou hij stellig terug zijn...

De dag was bijna zonder schemering in den nacht overgegaan en hij huiverde van de plotseling ontstane koude. Uit de verte kwam het onbestemde geluid, dat het centrum van een groote stad produceert, een ondefinieerbaar gebrom als van een log dier, dat zich vermoed te rusten legt.

In de huiskamer was het behaaglijk, daar had tante Malie de houtblokken in den open haard hoog laten opvlammen. Hij schoof zijn stoel er vlak voor en de oude vrouw, die half in de schaduw zat, zag het schijnsel van het vuur fantastisch spelen over zijn jongensachtig gezicht. Een paar schemerlampjes aan den muur lieten de rest van het vertrek in een spookachtig halfduister.

Een tijdlang was het stil; het eenige geluid was het geknetter van het brandende hout. Pieter was vervuld van zijn plan en dacht aan niets anders. Plotseling richtte hij zich uit zijn gemakkelijke houding op en schraapte zijn keel. Hij keek de kamer rond, zijn blik bleef even rusten op het portret van zijn vader boven den haard, gleed dan langs den wand over de assagaaien, die als een reusachtige waaier te pronk hingen, over het geweer, waarmee de oude Ter Hofstede zijn land had verdedigd.

„Ik ga een paar maanden naar Holland,“ kondigde hij opeens aan. „Ik heb er nu al zooveel over gelezen, dat ik het bestlist eens met eigen oogen wil zien.“

Haar antwoord verbaasde hem eenigszins. „Dat wist ik wel,“ zei ze eenvoudig en toen hij snel opkeek: „Natuurlijk, toen je straks zoo praatte, voelde ik wel, dat het er vroeg of laat van zou komen.“ Zij knikte wijs en vervolgde: „Als je er behoefte aan hebt, moet je gaan, dat spreekt vanzelf. Jonge menschen moeten hun eigen weg door het leven gaan en als het zooveel voor je beteekent...“ Zij zuchtte even.

„Of het wat voor me beteekent!“ riep hij uit, geestdriftig en zonder er op te letten, dat tante Malie een beetje triest voor zich uit staarde. „Ik wou, dat ik u dat kon uitleggen! Nou ja, ik weet wel, dat u het niet kunt aanvoelen, zooals ik dat doe, maar... maar...“ Hij hield even abrupt op als hij was begonnen, als geneerde hij zich over zijn enthousiasme, dat hij toch niet op de oude vrouw kon overbrengen.

Zij had hem glimlachend aangehoord, haar handen in den schoot. Zij merkte hoe hij in momenten van hevige aandoening op zijn vader leek. Dezelfde trek om den mond, dezelfde eigenaardigheid om zijn handen met wijdgespreide vingers in de lucht te bewegen, alsof hij vorm wilde geven aan gedachten, die hij niet op bevattelijke wijze onder woorden kon brengen.

„Ik begrijp wel, wat het voor je beteekent,“ herhaalde zij. „Wanneer ga je?“

Hij viel van zijn fantasie in de werkelijkheid terug.

„Weet ik nog niet. Volgende week, denk ik. Ik moet natuurlijk nog een massa regelen op kantoor, daarvan hangt het in hoofdzaak af. Ik zal morgen eens informeren wanneer er een boot gaat.“

Tusschen Kaapstad en Johannesburg loopt de Union Express, die de ruim vijftienhonderd kilometer afstand in iets meer dan een etmaal aflegt. Honderd jaar geleden had de ossenwagen er minstens twee maanden voor noodig.

Kaapstad ligt voor het grootste deel laag; hoe noordelijker men het land in dringt, hoe meer men stijgt. Geleidelijk loopt de grond op, tot op de hoogvlakte van Johannesburg een gemiddelde hoogte van negentienhonderd meter wordt bereikt.

Urenlang gaat de reis door eentonig grasland, waar tusschendoor plekken leemkleurige aarde als vuile vlekken op een groene zee drijven. Af en toe passeert men, veraf of langs de lijn, een huisje of een schuur en dankbaar neemt het oog zoo'n rustpunt op. Maar over het algemeen is er niets, wat de eentonigheid breekt, alvorens men, een uur voor Johannesburg, de eerste stofbergen passeert, groote massa's geelwit gruis, afkomstig uit de goudmijnen, die eenige teekening

VERVOLG OP BLADZIJDE 7

ER WAS EENS EEN GERUIT JURKJE!

Er was enkele jaren voor den oorlog een geruit jurkje van tafzijde. Een van voren puntig toelooptend lijfje met een wijd klokrokje. En dat japonnetje verveelde al erg gauw, zoodat het eigenlijk nooit heelemaal opgedragen werd. Wat nu een buitenkansje beteekent, want er kunnen allerlei gezellige dingen uit het afdankertje gefabriekeerd worden. De straten zouden niet zoo vol met geruite baretten, tassen, bloesjes en ook rokjes zijn, indien niet velen er precies zoo over dachten. Daar die baretten nogal algemeen zijn en bovendien slechts geschikt voor heel jonge snuitjes, verdient het wel aanbeveling ook eens aan andere hoofddeksels, zooals b.v. een kittig matelotje of een het hoofd nauw omsluitende turban, te denken.

Voorals het pakje eenvoudig is, staat een geruite schoudertasch alleraardigst. Ook een

fleurige sjaal of als variant op dit thema zoo'n „schijn-blouse" als we hierbij afgebeeld zien vroolijkt een wat saai costume beduidend op. Kunnen we een wollen jurk offeren op het altaar der ijdelheid, dan verdient het wel aanbeveling eens na te gaan of we niet een of ander effen jasje bezitten, dat met een geruit rokje een pakje kan vormen. Ten slotte kunnen we nog velerlei nuttige geschenken uit de overschotjes fabrieken, zooals handwerkstasjes, toiletrollen en ook toiletzakjes voor in de handtasch. Om kort te gaan, het wat opzichtige geruite jurkje, dat eigenlijk een strop was, is thans een redder in den nood en brengt zijn geld tien-dubbel op.

Teekeningen G. v. Meurs

ONGEWENSCHTE GASTEN

EN HOE MEN ZE BUITEN DE DEUR HOUDT

Een van de plagen van dezen oorlogstijd is zeker wel 't veelvuldig voorkomen van ongedierte, speciaal van vlooiën en luizen. Ook vroeger kwamen deze parasieten wel voor, maar door de tegenwoordige tijdsomstandigheden — nauwer contact van de menschen in overvolle treinen en trams en slechtere hygiënische toestanden door gebrek aan warm water, zeep en schoone kleeën — heeft de verspreiding grooten omvang aangenomen. Menigeen, die vroeger van hun bestaan niet afwist, leeft tegenwoordig op vertrouwen voet met deze weinig geliefde diertjes!

De vlooi leeft bij voorkeur in de naden van kleeën en vloeren, terwijl ook tapijten en dekens geliefde verblijfplaatsen zijn. Door de snelle verplaatsbaarheid is zij moeilijk te bestrijden. De onderkleeën dient men geregeld 's avonds, speciaal in de naden, na te kijken, opdat de vlooiën niet in bed terechtkomen.

Heeft men, desondanks, haar aanwezigheid in het bed bespeurd, dan moet men de dekens door ze tegen 't licht te houden grondig doorzoeken en de matras stofzuigen.

Vlooiën in huis verwijdert men door geregeld te dweilen met chloorwater of water met lysol en de tapijten regelmatig te stofzuigen.

Vlooiëbeten geven bij sommige menschen sterk jeukende bulten.

Van de luizen komt de hoofdluiz 't meeste en helaas zeer veelvuldig voor. Schoolgaande kinderen kan men alleen vrijwaren door ze dagelijks na te kijken en eenige malen per week te stofkammen.

De luiz is minder beweeglijk dan de vlooi en is daardoor gemakkelijker te bestrijden. Zij legt haar eieren in de haren, dicht bij de hoofdhuid. Deze eitjes — neten — zijn omgeven door een

hoornachtige substantie, waarmee zij in de haren plakken en daardoor moeilijk te verwijderen zijn. Na zes dagen ontwikkelen zich uit de neten nieuwe luizen, die op haar beurt na twee à drie weken weer neten voortbrengen, zoodat de vermenigvuldiging zeer snel gaat.

Neten, die verder van de hoofdhuid verwijderd zijn, ontwikkelen zich niet; zij krijgen een dof glans en berokkenen geen verdere onaannameheden. De beet van de hoofdluiz veroorzaakt heftigen jeuk. Door krabben ontstaan wondjes in de huid met vaak als gevolg infecties, abscessen en klierzwellingen in den nek. 't Is dus zaak deze dieren te bestrijden, iets, wat betrekkelijk eenvoudig en bij goede behandeling zeer doeltreffend is.

Een enkelen zoogenaamden „overlooper" kan men met den stofkam verwijderen. Zijn er eenmaal neten, dan gaat men als volgt te werk: Het haar wordt

's avonds geheel bevochtigd met warmen azijn, waarna men een doek om 't hoofd bindt om eventuele deserteurs niet te laten ontsnappen. Door de inwerking van den azijn weeken de neten eenigszins los en zijn den volgenden morgen met den stofkam te verwijderen. Alvorens te kammen bevochtigd men de haren weer met azijn. Beslist afdoende is hierbij de ijzeren kam — Nisskakam — die dusdanig geconstrueerd is, dat de neten tusschen de tanden blijven haken.

Een bezwaar is, dat deze kam niet meer te koop is, maar in de meeste wijkgebouwen zal men er nog wel eenige dagen een kunnen krijgen. Indien men deze bewerking 's morgens en 's avonds herhaalt, is binnen een week alle leed geleden. Als men daarna geregeld 't hoofd nakijkt, zal men nog wel eens een luiz — die met kammen gemakkelijk te verwijderen is — tegenkomen, maar geen last meer hebben van neten, dus ook niet van verdere uitbreiding.

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

KOPEREN ROOKTAFEL

Mevrouw S. T. te Winsum (Fri.) vraagt hoe zij een koperen rooktafel kan schoonmaken. De vlekken kunt u afschuren met 'n schuurmiddel. Voor het geval dat u nog over een beetje soda beschikt, borstelt u het tafeltje zorgvuldig met kokend sodawater. Daarna wordt het koper gepoetst. Het vuil uit de insnijdingen kan zoo noodig worden afgeborsteld met wat terpentijn.

TANDENBORSTEL

„Hoe kan ik mijn tandenborstel goed schoonmaken?" Deze vraag wordt ons gesteld door mevrouw v. D. te Doetinchem en mevrouw L. te St. Nicolaasga. Wij raden haar aan den borstel af en toe in water, waaraan wat zout is toegevoegd, te zetten. De haren blijven dan schoon en gaan langer mee.

Jantje krijgt z'n EERSTE PET

Het petje van bijgaande afbeelding, ongeveer 1½ cm, dat we voor den leeftijd van 3-5

waarna we den onderrand van de voering en het petje tegen elkaar naaien.

Ter afwerking zetten we nu, op het punt waar alle deelen bij elkaar komen, een platten knoop met een middellijn van

waarna we den onderrand van de voering en het petje tegen elkaar naaien.

jaar maakten, kan heel gemakkelijk uit kleine restjes stof vervaardigd worden, omdat de verschillende onderdeelen geen groote afmetingen hebben.

Het geheel bestaat uit zeven deelen, namelijk een voor- en achterstuk, vier zijstukken (bestaande uit twee deelen no. 2 en twee deelen no. 3) en een klepje.

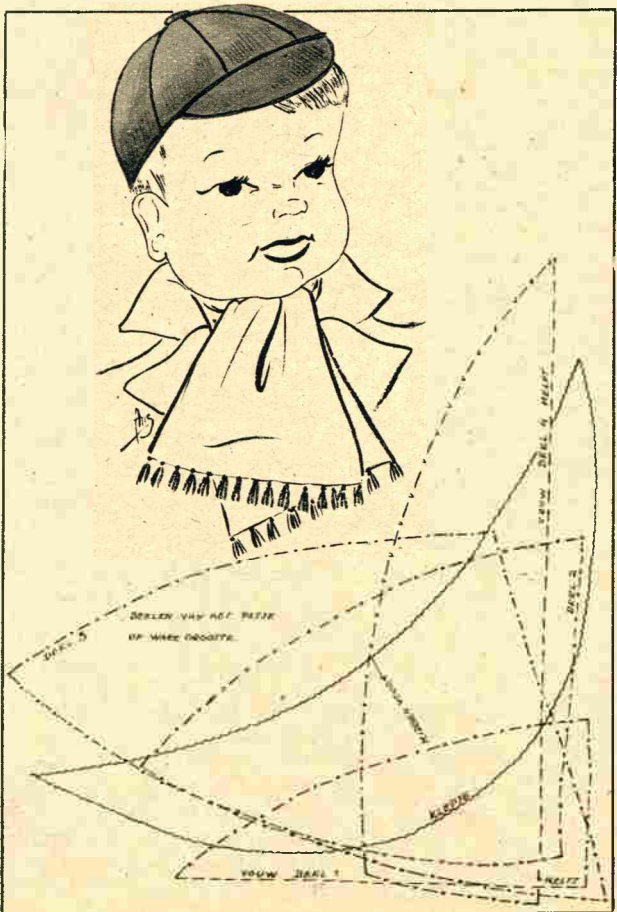
De verschillende deelen zijn als volgt in de tekening aangegeven:

- Deel 1 -x-x-x-x-x-
- Deel 2 -o-o-o-o-o-
- Deel 3 -v-v-v-v-v-
- Deel 4 -v-v-v-v-v-

Het klepje

Al deze deelen worden van stof met flinke naden nageknippt, terwijl het klepje, behalve tweemaal van stof, ook nog eenmaal van gaas nageknippt moet worden.

Voor de binnenaafwerking kiezen we een voering, mul of iets dergelijks, waarvan dan ook alle deelen, met uitzondering van het klepje, moeten worden nageknippt. De verschillende deelen van de stof stikken we nu eerst aan elkaar, de klep wordt afgewerkt, waarna we ook de verschillende voeringdeelen aan elkaar stikken. De klep wordt nu bevestigd tusschen de voering en de stof, aan den voorkant van het petje,

Een nagerecht is altijd welkom

MACARONI MET YOGHURT EN GORTMOUTPANNEKOEKJES

100 gram macaroni, water, een theelepel zout, ½ liter yoghurt, 35 gram suiker. Breek de macaroni in stukjes van plm.

Men kan het gerecht nog fijner maken door er een laagje tusschen te leggen van 75 gram gebroken biscuitjes, die geweekt zijn in 1 dl melk, waaraan 10 gram suiker en een theelepel rumessence zijn toegevoegd.

100 gram gortmout, 75 gram gemengd meel, plm. 2 dl taptmelk, 25 gram suiker, een snuije zout, twee theelepels amandlessence, een stukje vet.

Week de gortmout enkele uren in de taptmelk. Voeg er het gemengd meel, de suiker en het zout aan toe. Verdun de massa zoo noodig met wat taptmelk of water, zoodat een dik vloeibaar beslag verkregen wordt. Laat een beetje vet in een koekenpan heet worden. Bak van het beslag dunne koekjes aan beide kanten bruin en gaar in plm. 7 minuten.

Dien de pannekoeckjes op een verwarmde schotel op. Panorama-studio

4 cm lengte. Wasch ze en dompel ze dadelijk daarna in ruim kokend water, waaraan het zout is toegevoegd. Laat ze gaar worden in plm. 20 minuten. Giet het vocht van de macaroni en laat deze koud worden.

Los de suiker op in de yoghurt, schep er de koude macaroni doorheen.

Dien het gerecht op in een glazen schaal. Garneer den bovenkant vlak voor het opdienen met een mengsel van kaneel en suiker.

aan het landschap geven. Zij liggen om de goudstad verspreid, alsof kinderen van een gigantisch geslacht er met de aarde hebben gespeeld. De monotone, langgerekt-kegelvormige bergen, waarop zelfs het meest bescheiden plantje geen voedingsbodemp vindt, worden soms afgewisseld door het grilliger aanzien van de uitgewerkte mijnen. De goudmijn-districten verschillen in één belangrijk opzicht van alle andere mijn-districten ter wereld: zij zijn niet grauw en leelijk en worden niet overwolkd door kolendamp. Slechts kunnen de stofbergen bij fellen zuidenwind wat ongemak veroorzaken, doch ook dan heeft de zon nog zoveel kracht, dat het op plaatsen, die tegen de wind zijn beschut, goed is uit te houden. De daken der mijnwerkershuisjes, honderden roode vlekken achteloos verspreid tusschen de witte gruishoopen, verlevendigen den aanblik en de goed onderhouden tuintjes geven een beeld van de betrekkelijke welvaart der bevolking.

Voor wie evenwel den tocht in omgekeerde richting moet maken, zoals dat met Pieter ter Hofstede het geval was, is de wisseling van landschap volkomen ten nadeele. Hij had de eigenaardige mijnstreek te dikwijls gezien, om er zich nog aan te kunnen vergapen. Daarom had hij even gewifeld tusschen Union Express en Imperial Airways, tusschen het nieuwe station in de Eloffstraat en het Rand-vliegveld. Het feit, dat hij met den trein ruimschoots den tijd had om in Kaapstad de boot te halen, had hem tot het eerste doen besluiten.

In het bewustzijn de zaak in goede handen te hebben achtergelaten, kon hij zijn vacantiereis beginnen. Jan van der Merwe was weliswaar niet „vergrisd in den dienst” — hij was slechts een paar jaar ouder dan zijn werkgever — doch een aangeboren handelsinstinct had hem snel de verschillende rangen op het kantoor doen doorlopen. Dit was des te merkwaardiger, omdat de jonge man oorspronkelijk dokter had willen worden en er op had gehoopt zijn graad te behalen aan de beroemde Witwatersrand-universiteit. Het faillissement van zijn vader was oorzaak geweest, dat zijn plannen in het zand waren gelopen, waarna hij zich met al zijn energie op het zakenleven had geworpen.

De oude Ter Hofstede had een belangrijk deel van zijn succes te danken aan zijn flair de juiste medewerkers te kiezen en zoo was zijn oog vrij spoedig na de indiensttreding van Van der Merwe op deze veelbelovende kracht gevallen, in wie hij een medewerker voorzag, die een gezonde eeroezucht paarde aan een goed verstand en een groot werkvermogen. Hij had hem eerst stil laten begaan, had tot zijn genoegen geconstateerd, dat zijn oordeel juist was geweest en dat de nieuwe bediende niet te lui was om wat extra-werk te verzetten en had hem langzamerhand volledig in vertrouwen genomen en geleidelijk steeds gewichtiger opdrachten op hem afgeschoven. De oude heer, die tot het laatst toe bij de onderneming was, die hij tot bloei had gebracht, had kort voor zijn dood de kroon gezet op Van der Merwe's toewijding door hem tot procuratiehouder te benoemen.

Ter Hofstede junior had dus geen zorgelijke bijgedachten, toen hij, twee dagen voor zijn vertrek, afscheid ging nemen van de familie Schoeman. Hij had Sannie na het afgebroken telefoongesprek niet gezien en hij verwachtte niet anders dan hautaine koelheid van haar kant. Tot zijn opluchting — want hij kon moeilijk verdragen op slechten voet te staan met de menschen uit zijn naaste omgeving — was zij haar boosheid vergeten.

De oude Ter Hofstede en Jan Schoeman waren Boeren van den ouden stempel, doch de omstandigheden hadden hun levensgewoonten verscheidend gemaakt. In het huis van den eerste herinnerde alles aan zijn afkomst, de gebruikelijk zoowel als de inrichting. De Schoemans hadden zich evenwel, voornamelijk door den invloed van vrouw en dochter, aan het Zuid-Afrika van de twintigste eeuw aangepast. Zij bewoonden de zesde etage van een modern flatgebouw in het centrum van de stad.

Een lift braecht Pieter naar boven, waar hij door Sannie werd ontvangen.

„Hallo, Pieter!” begroette zij hem vroolijk, terwijl zij met uitgestoken handen op hem toekwam.

Hij werd altijd verlegen door haar uitbundigheid en toen hij, met haar handen in de zijne, tegenover haar stond, kon hij het niet verder brengen dan een vormelijker:

„Dag, Sannie. Hoe maak je ’t?”

Als altijd was hij deels getroffen, deels teleurgesteld door haar uiterlijk. Zij was knap, dat kon niet worden ontkend, maar waarom was het noodig de lippen zoo felrood aan te zetten? En zouden haar handen niet mooier zijn zonder roodgelakte nagels?

Als hij meer met meisjes had omgegaan, zou hij nog hebben opgemerkt, dat haar hoogblonde haren een deskundige behandeling met waterstofperoxyde hadden ondergaan. Maar zij kon vroolijk en ongedwongen praten en haar oogen hielden soms een ondeugende tinteling in, die hem verwarde.

Zij ging hem voor naar een ruime kamer met breede ramen, van waaruit tusschen andere wolkenkrabbers door een deel van de stad kon worden overzien. Meubilair en stoffeering, alles in grijs en blauw gehouden, verhoogden den indruk van licht en ruimte in het vertrek. In een hoek stond een salonleugeltje; Pieter had

er liever Schubert en Liszt op gezien dan de stordige stapels dansmuziek.

Het was nog vroeg in den middag en mevrouw Schoeman, een wat kwijnende verschijning, toonde zich verwonderd over zijn bezoek.

„Hoe hebben we het nou? Dat overkomt ons niet vaak en dan op dezen tijd...”

„Tja...” bekende hij, „u wilt zeggen, dat ik eigenlijk op mijn kantoor behoort te zitten...”

„...druk aan het werk met vader de beste orders voor zijn neus weg te kapen,” vulde Sannie lachend aan.

„Juistement.” Hij bleef ernstig. „De zaak is, dat ik voor een poosje afscheid kom nemen. Ik ga een half jaartje naar Holland.”

„Naar Holland?” Het was mevrouw Schoeman, die dit vroeg. „Voor zaken of...?”

„Zoo maar. Ik heb er al lang over gedacht...”

Een seconde was het stil. Toen schalde de lach van Sannie door de kamer.

„Die Pieter! Wat zoek je nou in Holland?”

Hij keek haar aan. Moest hij haar spreken over zijn intens verlangen naar de romantiek der traditie, die daar uit elk oud huis sprak? Het zou onbegonnen werk zijn, zij zou hem toch niet begrijpen. Schouderophalend gaf hij antwoord.

„Och, het is wel eens goed wat in de wereld rond te kijken en Holland trekt me meer dan andere landen.”

„t Moet er zoo saai zijn. Als je nu nog naar Parijs ging of naar de Riviera, desnoods naar Italië... Maar Holland... daar zou ik in de laatste plaats naar toe willen...”

„Kwestie van smaak,” zei hij stijfjes. „Bovendien is het er heelemaal niet saai.”

Hij vergat wat hij even te voren met zichzelf had afgesproken en geraakte in vuur, toen zijn ideaal op die manier werd aangevallen.

„Wat is er mooier dan al die overblijfselen uit het verleden, die je daar nog vindt? Die musea vol herinneringen, vol kunstschatten, die de heele wereld Holland benijdt, die oude straatjes, waarin het lijkt, alsof de tijd er driehonderd jaar is teruggezet! Wat weten wij hier van die dingen? Onze stad, Bloemfontein, Kimberley, Durban, Kaapstad, zij hebben allemaal hun eigen schoonheden en je weet, dat ik volbloed Zuidafrikaander ben en dus trotsch ben op mijn land. Maar wij missen de traditie van Haarlem, Alkmaar, Hoorn, Amsterdam en Delft. Ik verlang er naar te zien hoe de menschen, die toch ook onze voorvaders zijn geweest, hebben geleefd en gewerkt. Daar wijzen ze je aan: hier heeft De Ruyter gewoond, hier De Witt, in dat kamertje schreef Vondel zijn gedichten, in dat huis werkte Hugo de Groot of Bredero. En dan kom je er binnen en je ziet dezelfde heldergeschemde plafuizen als in de zeventiende eeuw en je beseft, dat je op dezelfde plaats loopt als Bontekoe... of... of... noem maar op, wat er al aan beroemdheid heeft bestaan... En dat noem je saai...? Trouwens, ook op het gebied van amusement is er afwisseling genoeg. Daartegenover staat, dat elk amusement in den grond overal hetzelfde is,” eindigde hij nuchter.

Sannie zuchtte met komische overdrijving en stond op.

„Jouw opvattingen zijn die van 1850,” spotte zij. De lach in haar oogen nam alle scherpte uit haar woorden weg. „Ik zal je nog maar eens een kopje thee inschenken, misschien kom ik er wel nooit meer aan toe. Ik zie je nog met een Hollandsche boerin op klompen en met oorijzers terugkomen.”

„Sannie!” bestrafte haar moeder.

„t Kan toch?” zei ze onschuldig, knipoogend tegen Pieter.

Hij deed er maar het zwijgen toe, met deze soort conversatie kon hij niet overweg. Moest hij haar terechtwijzen en haar vertellen, dat de voorstelling, die zij zich van de Hollandsche vrouw maakte, er lichtelijk naast was? Of dreef hij den spot met hem?

Zoo spoedig de beleefdheid dat toestond vertrok hij. Mevrouw Schoeman schudde hem lang en ontroerd de hand en drong er herhaaldelijk op aan zijn goede vrienden in den vreemde niet te vergeten. Sannie deed het anders. Voordat hij er op bedacht was, had zij, op haar teenen staande, zijn hoofd tusschen haar handen gepakt en hem een hartelijken zoen gegeven. Hij was tegelijk verteederd en verward en zijn verlegenheid steeg, toen hij den moederlijken glimlach van mevrouw Schoeman opving en Sannie tezeldertijd met een fijn kanten zakdoekje langs zijn lippen veegde en hem het resultaat toonde.

„Zie je? Daarvoor moet je altijd oppassen, het staat zoo mal, zoo'n roode veeg...”

De herinnering aan deze intimiteit vervolgde hem den heelen dag. Er gingen soms tijden voorbij, dat hij het gemis van menschen, in wie hij vertrouwen kon stellen, vrouwen in intiemeren zin, niet merkte. Zijn werkzaamheden, zijn liefheerlijken en zijn studie namen hem dan zoozeer in beslag, dat hij geen gelegenheid had in zichzelf te peilen of hij wel volmaakt gelukkig was. Eigenlijk mocht ook niet worden gezegd, dat hij het niet was, alleen, hij vergeleek in die perioden van ongeremde activiteit zijn leven niet met dat van anderen en daardoor voelde hij het verschil niet aan. Doch het kwam voor, dat er onbewuste verlangens naar de oppervlakte kwamen, verlangens, die hij niet kon thuisbrengen en die zijn gemoedsrust verstoorden. Dan kwam er iets als afgunst in hem op, als hij een vroolijk troepje zag, dat zich ongedwongen amuseerde, of hij weefde romantische verhalen met de gouden haren van de heldin uit een boek....

WORDT VERVOLGD

Tafelzilver

wereldberoemd

PALM

LANCÔME

PARIS - FRANCE

PRODUITS DE BEAUTÉ

Op goede zeep staat

Dobbelman

Een onseilbare Schoonheidskuur!

*****

GEEF zelf thuis een behandeling met het Yeast-Pac schoonheidsmasker. Huidverjonging door middel van actieve Derma-gist. Rimpels, puistjes en meeëters verdwijnen, de huid wordt soepel als satijn. Verpakkingen van f 0.40, f 1.- en f 2.-

Yeast-Pac

KUYPERS & Co.
Prinsengr. 983, A'dam

Mannen - en ook Vrouwen

die de veertig zijn gepasseerd en lijden aan Rheumatische pijnen, moeten voorkomen dat ze de dupe worden van hun leeftijd. Met de jaren verslappen de bloedzuiverende organen, verzwakt ook de spijsvertering. Dan gaan zich onzuiverheden vormen in het bloed en die hoopen zich op. Zulke menschen moeten Kruschen nemen. Kruschen wordt over de heele wereld erkend als het middel tegen rheumatische pijnen en als voorbehoedsmiddel tegen ontijdige ouderdomskwaaltjes. Bij Apothekers en Drogisten 1.47, 0.76, 0.41, uitsluitend in de bekende gele verpakking. — N.V. Rowntree, Amsterdam.

VOLMAAKTE VEILIGHEID

SCHENKT NEFA U NOG IN ONBEPERKTE MATE

Ondanks de productie-beperving doen wij ons uiterste best aan de enorme vraag te voldoen.

Discreet vernietigbaar

NEFA-FABRIEKEN - NIJMEGEN

Maia

POEDER

VAN MYRURGIA SPANJE

Zoo naár, zoo'n pijn?

Neem 'n AKKERTJE

De Nederlandsche Pijnstiller

TOT LEERING ENDE VERMAECK!

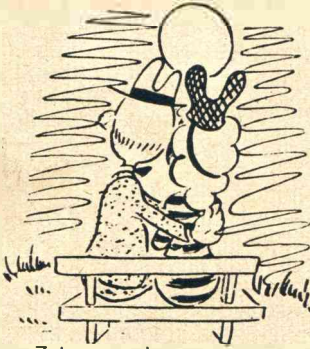
De duivel bezit het geheim om vergif te maken dat naar honing smaakt.

ROYAAL

Wat? Willen de kinderen vandaag naar de bioscoop? Maar, vrouw, wat mankeert je? Jij voedt je kinderen blijkbaar alleen op voor het plezier. Gisteren hebben ze pas de zonsverduistering mogen zien...."

DUIDELIJK

Papa, waarom noemt men de vrouwen het zwakke en de mannen het sterke geslacht?"
„Dat zal ik je eens gemakkelijk en duidelijk verklaren, mijn jongen. Het zwakke geslacht is vaak het sterke geslacht wegens de zwakte van het sterke geslacht voor het zwakke geslacht."

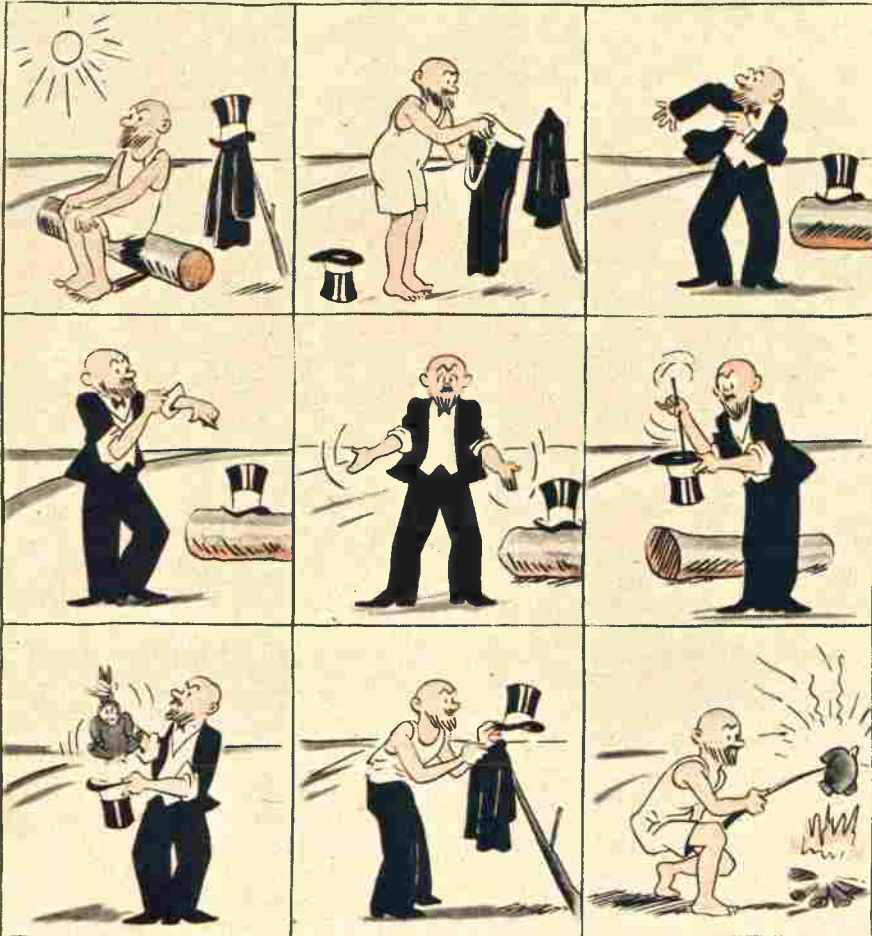
„Zal je ook nog van mij houden, als ik oud en leelijk geworden ben?"
„Ouder kan je wel worden, maar leelijker.... nooit!"

LIEFDESSMART

De bruid: „Je houdt niet meer zooveel van me!"
Hij: „Maar, kindje! Integendeel! Hoe kom je op die gekke gedachte?"
„Je zei zoojuist, dat er op iedere honderd vrouwen geen enkele zoo lief is als ik."
„En daarom zou ik niet zooveel meer van je houden?"
„Nee, want vroeger zei je altijd dat er op de duizend vrouwen geen enkele zoo lief was als ik."

DE ZORGVULDIGE

Liesje moet aan de buurvrouw eenige stukken van het geleende theeservies terugbrengen.
„Hier heeft u het servies, dat moeder voor den Zondag van u geleend had. Het is heelmaal compleet en er ontbreekt niets aan."
„Zoo? Maar van den theepot is anders het oor afgebroken."
„Ja, maar dat ligt er bij."
Mijn man heeft zeer lang gearzeld alvorens hij om mijn hand vroeg.
„Ja ja, en vaak zie je dan nog dat die zogenoemde voorzichtigen het slechtst af zijn."

De schipbreukeling-goochelaar.

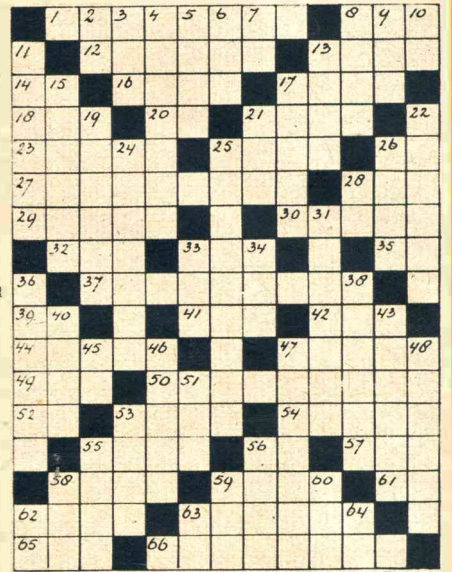
KRUISWOORDPUZZLE

HORIZONTAAL:

- 1 vorm
- 8 voedsel
- 12 peulvruchten
- 13 teeken
- 14 onder andere
- 16 heraldische kleur
- 17 strandwachter
- 18 ieder
- 20 zangnoot
- 21 lichaamsdeelen
- 23 serie
- 25 krijgsgod
- 26 voorzetsel
- 27 plaats in Utrecht
- 28 brandstof
- 29 Indische boomsoort
- 30 platte steen
- 32 lichaamsdeel
- 33 gewicht
- 35 zangnoot
- 37 herhaling
- 39 maat
- 41 elasticiteit
- 42 groente
- 44 landhuis
- 47 oppergods
- 49 vaartuig
- 50 fijnbewerkte
- 52 spil
- 53 verzoek
- 54 schaakmeester
- 55 deel van een trap
- 56 staatsbedrijf
- 57 sportterm
- 58 poeder
- 59 voordeel
- 61 nummer
- 62 spielerde
- 63 tot nieuwen tijd behoorend
- 65 Europeaan
- 66 rustbank

VERTICAAL:

- 2 rivier in Rusland
- 3 kleedingstuk
- 4 Indisch seizoen
- 5 rivier op Sumatra
- 6 ogenblik
- 7 voorzetsel
- 8 wortel
- 9 woonschip
- 10 paardekracht
- 11 poel
- 13 vogel
- 15 oude Europeaan
- 17 afbeelding

- 19 doelverdediger
- 21 vreemde munt
- 22 grondstof voor pannekoeken
- 24 ruzie
- 25 vertegenwoordiger
- 26 Chineesche munt
- 28 hooge functie
- 31 voorval
- 33 grondsoort
- 34 haardros
- 36 perikel
- 38 op een andere plaats
- 40 rijnsnoer
- 43 verbonden
- 45 maanstand
- 46 boom
- 47 luide stem
- 48 oudste
- 51 Geldersch dorp
- 53 opening
- 55 zwak
- 56 Indisch voertuig
- 58 zoete drank
- 59 been
- 60 tijdperk
- 62 meekundig getal
- 63 middelbaar technisch
- 64 anonymus

OPLOSSING VORIG NUMMER

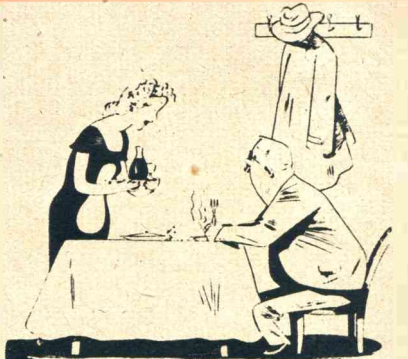
Sonde, boter, slop, aloë, lof, nijld, ora, nik, rot, o, pop, er, te, aas, bol, mes, t, a, alp, barak, kade, norm, jas, mot, por, dra, jak, s, eik, rr, ed, mug, eng, nut, e, rem, keg, eik, roe, ros, rebel, lap, h, e, tel, kok, pas, ga, eb, tol, k, sik, var, rek, til, wol, welp, els, dadel, oer, o, i, opa, dos, Ede, re, kokarde, page, wan.

VOOR DE ETALAGE

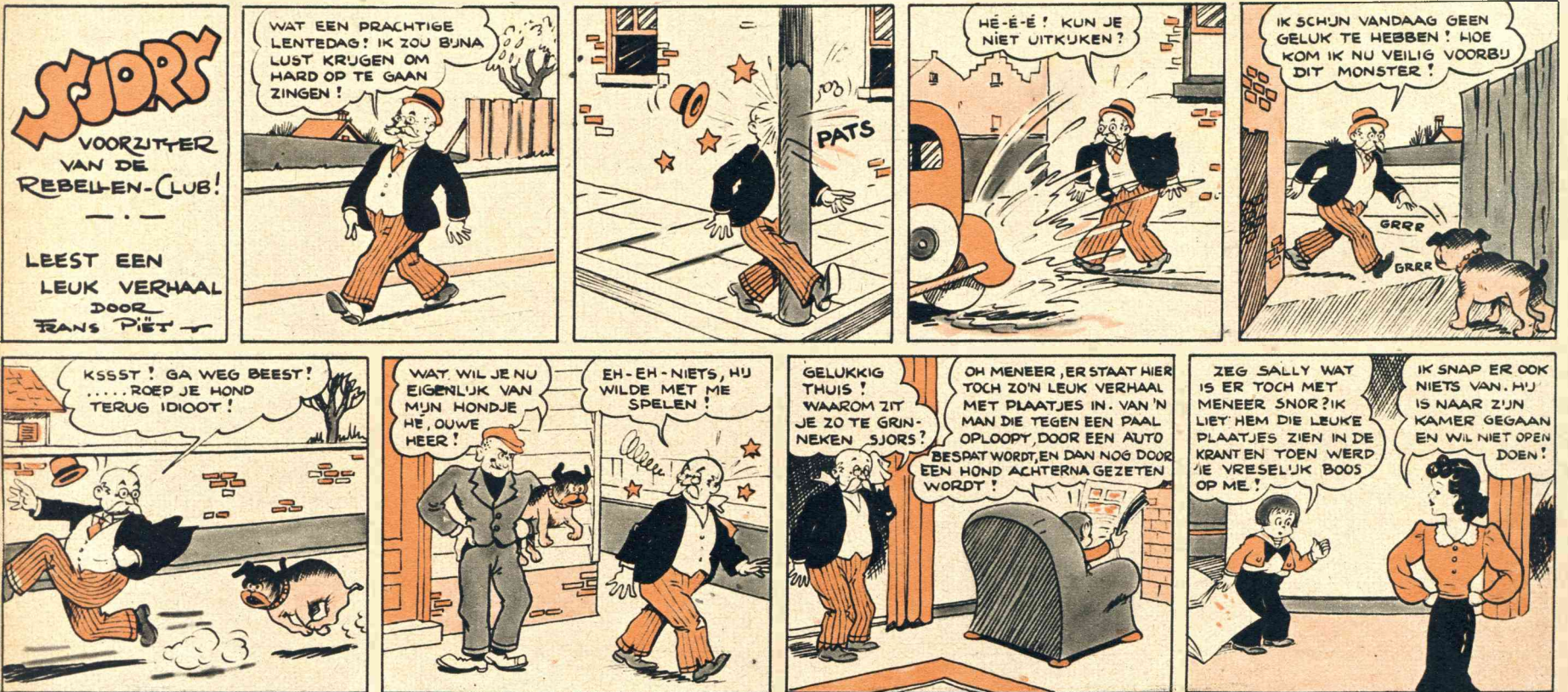
O lieveling, kijk eens wat een bontjasje. Daar ben ik nou gewoon verliefd op."
„Ga dan maar gauw mee, schat, vóór ik jaloersch word."

Teekeningen: Fr. Piët, Deike-Lektyr, Nebelspalter-Deike.

Rechts: „Juffrouw, die kallslever is een drukfout."
„Hoe bedoelt u dat?"
„Er moest staan: kalfsleder!"

VOOR DE JEUGD

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad, verschijnt Donderdags om de veertien dagen. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuifbergen, Haarlem. P 1200/1 Verantwoordelijk voor de advertenties: W. H. van Baarle, Overveen. Druk en uitgave: N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem. K 1311

Abonnementen: f1.69 per half jaar, 13 cent per nummer; losse nummers 16 cent. Voor postabbonementen en adreswijzigingen van postabbonementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Proveniersingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plain 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81.